

СТАНОВИЩЕ

Относно: Писмо на инж. Соня Велева от 23.04.2020 г.

I. На първо място, поради въвеждане на извънредното положение в Р България, ОС на КИИП за 2020 г., което трябва да бъде отчетно –изборно за приключил 4-годишен мандат на органите, е **отменено** и не е насрочена дата за провеждането му. Висшата сила, форс мажорното обстоятелство, както виждаме, наложи да се предприеме нещо, което противоречи на Устава:

Чл. 5.6. (1) Общото събрание на Камарата е редовно или извънредно.

(2) Редовно Общо събрание се свиква ежегодно по решение на УС до 31 март на текущата година.

(3) Извънредно Общо събрание може да се свика по решение на УС или по искане на най-малко една десета от членовете на Камарата.

Ерго, невъзможността да се проведе Редовно общо събрание за 2020 г. (предвидените дати бяха 4 и 5 април 2020 г., съгласувани от и приети от всички членове на УС и Регионалните ръководства) и липсата на ясната перспектива кога и дали през 2020 г. ще е възможно да бъде насрочено и да се проведе (изискването на чл.5.8. е да бъде обявено и насрочено най-малко 30 дни преди това) Извънредно Общо събрание на КИИП, поставя ръководството на КИИП в принудителната позиция да действа по целесъобразност. До сега, в най-новата ни история (от 1945 г. до момента) не е било обявявано извънредно положение на територията на страната. Няма разписани общи правила за това, как да продължи общественият и социалният живот при извънредно положение. Законът, който прие НС по този конкретен повод, регламентира **мерките (рестрикции)**, но не и правилата, по които да действат организациите.

II. Следователно, при условията на извънредното положение, и невъзможността за провеждане на редовно Общо събрание за предвидима дата, управителните и представителните функции на председателя на КИИП и, разбира се, на УС на КИИП, са единствено в състояние да поддържат организационния живот на Камарата.

Позовавам се тук не само на чл.5.12., т.1, т.3 и т.4 от Устава, но и на законовата норма на чл.16 от ЗКАИИП – *„Камарата на архитектите и Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране се представляват от председателите на управителните им съвети, а в тяхно отсъствие - от определени от тях заместник-председатели.“*

Нека не забравяме, че на Председателя на КИИП е вменено важното правомощие да бъде орган по признаването на проектантска правоспособност, а основният смисъл за съществуването на КИИП е професионален и браншови. УС на КИИП е подпомагащият председателя орган при признаване на правоспособност, и такава се признава по решение на УС. Т.е., УС не може да спре да действа,

III. 1. Възникналият въпрос за персоналния състав на УС на КИИП може да намери удачно решение единствено чрез съвместното тълкуване и прилагане на КТ, Устава, ЗКАИИП, и Закона мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.

2. Фактите и разпоредбите, които следва да се вземат под внимание, са:

2.1. Всички председатели на Регионалните колегии на КИИП са назначени по трудови правоотношения. В този случай, нормативният акт, който урежда тези отношения, е Кодексът на труда. Кодексът е най-висш по ранг след Конституцията и чл.15 от Закона за нормативните актове е валиден и приложим, независимо дали ни се иска, или не.

2.2. Председателите на Регионалните колегии се избират на принципа на пряката демокрация – от Общото събрание на регионалните колегии. - **Чл.5.2., ал.(7) Общото събрание на регионалната колегия: 1.избира и освобождава ръководството на регионалната колегия, председател и заместник-председател. По решение на Общото събрание на колегията съставът на ръководството ѝ може да се разшири със секретар;**

2.3. При положение, че длъжността на Председателите на РК е изборна, както се предвижда в чл.5.2., ал.(7), т.1 от Устава, и правоотношението е трудово, приложими са нормите на КТ – чл.83 и следващите. Да не се зачете волята на общите събрания на Регионалните колегии, означава да се пренебрегне принципа на самоуправление на КИИП, което е наистина нарушение на принципа на демократичност –

чл.2.1., т.2 от Устава. В тази насока са и съжденията на Върховния касационен съд в Решение № 93 от 03.07.2015 г. по гр. д. № 5507/2014 г., III Г. О. НА ВКС, касаещо избора на А.А. за председател на РК – Русе за трети мандат: „ПРИ ЗАЕМАНАТА В РЕЗУЛТАТ НА ИЗБОР ДЛЪЖНОСТ ПО ЗКАИИП, ПРЕДСТАВИТЕЛНАТА И УПРАВИТЕЛНА ФУНКЦИЯ НА ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ НА РЕГИОНАЛНИ КОЛЕГИИ КАТО ЧЛЕНОВЕ НА УС НА КИИП НЕ СА ОТДЕЛЕНИ ЕДНА ОТ ДРУГА, А ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПОСЛЕДНАТА НЕ Е ПРЕДВИДЕНО НЕЙНОТО ВЪЗЛАГАНЕ С ДОГОВОР ЗА УПРАВЛЕНИЕ, КАКТО Е ПРИ КАПИТАЛОВИТЕ ДРУЖЕСТВА И ДРУГИ ПРАВНИ СУБЕКТИ С ОГЛЕД ПОСТИГАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТИ. ЗАТОВА И ТРУДОВОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ В СЛУЧАЯ ВЪЗНИКВА С ОБЯВЯВАНЕ КАНДИДАТА ЗА ИЗБРАН.“

Цитирам и някои от юридическите аргументи на върховните съдии: „Изборът е едно от основанията за възникване на трудово правоотношение, чиято уредба се съдържа в чл. 83 - 88 КТ и се прилага субсидиарно, само доколкото в закон, акт на Министерски съвет или устав на обществена организация не е предвидено друго /арг. чл. 88, ал. 2 КТ/. Изборът като самостоятелно основание за възникване на трудовото правоотношение е налице тогава, когато въз основа на него съответното лице заема платена длъжност. Не е необходимо съответният акт (Устав) да определя изрично длъжността като подлежаща на заемане по трудово правоотношение, достатъчно е да се урежда заплата за нейното изпълнение, когато по съдържание се простира труд, включително управленски. **Ако за този управленски труд в съответния нормативен източник е предвидено отношенията, вкл. по повод заплащането му, да се уреждат по договор, който не е трудов, съответните правила ще намерят приложение съгласно чл. 88, ал. 2 КТ.** Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗКАИИП, съставът на Управителния съвет на Камарата се състои от председател, десет членове и председателите на регионалните колегии, като последните влизат в състава на УС като избрани от Общо събрание на съответната РК и участват в управителния орган в това си качество, като получават и възнаграждение. При тази регламентация, законосъобразността на избора на член на УС може да бъде оспорена по реда на чл. 87 КТ с конститутивен иск, с който се иска промяна в правното положение, което изборът е създал и спорът дали при горните обстоятелства е възникнало трудово, или друго правоотношение, не е въпрос по допустимостта на иска. Отмяната на решение на орган на поделение на национална професионална организация /РК на КИИП/, чието правно положение е уредено със специални нормативни актове - ЗКАИИП и УКИИП, имащо за предмет избор на лице, заемащо платена по силата на чл. 5.2., ал. 11, т. 7 УКИИП длъжност, същевременно е допустима по реда на чл. 87 КТ, тъй като спорното материално право е по трудово правоотношение, възникващо от избор, а съдебният контрол за

законосъобразност се упражнява по Кодекса на труда, предвид липсата на правна уредба в специалния закон. В хипотезата на конкретната законова уредба тези съображения, вече изтъкнати от ВКС в реш. № 312/2013 г. по гр. д № 1460/2012 г. IV г.о като практика на ВКС по чл. 290 ГПК, се споделят и от настоящия състав. Важи указанието, дадено в реш. № 728 от 2010 г. по гр. д № 20/2010 г. III г.о на ВКС относно уредбата на избора по Кодекса на труда като субсидиарна, доколкото в закон, акт на МС, или устав на обществена организация не е предвидено друго като правна уредба, но когато в тези правни източници **друго не е предвидено**, прилагат се правилата на КТ относно избора и оспорването му по съдебен ред **Важи и указанието, дадено в реш. № 456 от 2011 г. по гр. д.№ 436/2011 г. на IV г.о на ВКС, че правоотношението за заемане на длъжността в резултат на избор възниква от момента на обявяване кандидата за избран, а не в резултат на трудов договор и без значение е дали такъв е оформен писмено, или не**. При заеманата в резултат на избор длъжност по ЗКАИИП, представителната и управителна функция на председателите на регионални колегии като членове на УС на КИИП не са отделени една от друга, а по отношение на последната не е предвидено нейното възлагане с договор за управление, както е при капиталовите дружества и други правни субекти с оглед постигане на икономически резултати. Затова и трудовото правоотношение в случая възниква с обявяване кандидата за избран“.

2.3. С оглед на посочените правни разрешения на ВКС, цитирани по-горе в решението, става ясно, че разпоредбата на чл.88, ал.(2) от КТ би била приложима, само ако в Устава на КИИП би било предвидено отношенията между Председателите на РК и самата КИИП, представлявана от Председателя си, вкл. по повод на заплащането, да се уреждат по договор, който не е трудов, но такива правила в Устава **липсват**. Следователно, единствено и задължително приложимият нормативен акт в случая е КТ по отношение на изборните правоотношения на председателите на РК - това категорично е заявено в решението на ВКС.

3. Несъмнено значение за решаване на въпроса за настоящия състав на УС на КИИП има и разпоредбата на чл.5.9. от Устава. Нека я подложим на етимологично, систематично, историческо и телеологично тълкуване, каквито са правилата за тълкуване на нормативни актове, прилагани от юристите. Разпоредбата на чл.5.9. от Устава определя състава на Управителния съвет на КИИП и е симетрично транспонирана от нормата на чл.21, ал.(1) от ЗКАИИП, като е развита в рамките на предвидените в закона общо 39 члена на УС. В самата норма на чл.21, ал.(1) от ЗКАИИП са определени еднозначно длъжностите, чиито титуляри стават **по право** (ex lege) членове на УС на КИИП – това е председателят на КИИП и 28-те председатели на РК. Останалите 10 членове законът е оставил на

дискрецията на КИИП, който в Устава си е определил, че в общия брой 10 останали членове на УС се включват заместник – председател, главен секретар и 8 председатели на НПС. Тези 10 членове Уставът на КИИП по волята на самоуправляващата се организация именно в чл.5.9. е разделил, като е определил заместник – председателят и главният секретар на КИИП да са членове на УС на КИИП **редом** с председателя – чл.5.9., ал.(1),т.1, което означава (систематично тълкуване), че те **заедно** с председателя на КИИП при избора им от ОС стават също членове по право на УС. Председателите на НПС обаче не стават веднага, от момента на избора им от съответните професионални секции, членове на УС – те се нуждаят от утвърждаване от ОС, за да придобият статут на членове на УС за съответния мандат – чл.5.9., ал(1), т.2 от Устава. И тук идва място за историческото тълкуване на сегашния текст на чл.5.9., ал.(1),т.3 от Устава: „председателите на РК са членове на УС“ - разбираме – **по право**, защото точно това е точният смисъл на чл.21, ал.(1) от ЗКАИИП. Този текст е бил различен (изискващ утвърждаване на председателите на РК от ОСК), но е променен през 2013 г., за да бъде приведен в унисон с посочената разпоредба на ЗКАИИП, тъй като при предишната си редакция е противоречал на чл.21, ал.(1) на ЗКАИИП. В предишния, отменен текст, е било предвидено председателите на РК също да се утвърждават от ОС, за да придобият статута на членове на УС. Както вече обясних, това противоречи на нормата на закона, и предприетата през 2013 г. поправка на Устава връща нормата в състоянието ѝ на законосъобразност. Историческото тълкуване обаче в случая има важно значение, защото не съд и не министър е иницирал изменението на Устава, а самото ОС на КИИП през 2013 г. е стигнало до заключението, че нелогично и противоречиво е да се иска утвърждаване на председателите на РК от ОС за членове на УС, щом те веднъж вече са избрани от ОС на колегиите за такива – съгласно чл.21, ал.(1) от ЗКАИИП, а членският състав на КИИП, представен на ОС на РК и на ОС на КИИП е един и същ, т.е. – изисквало се е повторна санкция на същото избирателно тяло, за да получи избраният председател на РК статут, признат му от закона. Точно това противоречие и незаконосъобразност са били преодоляни с изменението на чл.5.9., ал.(1), т.3 от Устава през 2013 г. Ерго, Председателите на РК стават членове на УС по право от момента на избора си.

4. През месец януари и февруари 2020 г. са проведени всички отчетно – изборни събрания на РК на КИИП и са избрани надлежно председатели. Следователно, изхождайки от цитираните норми и аргументите на съдебни решения, по силата на закона, и на основание чл.83 от КТ, чл.21 от ЗКАИИП и чл.5.9. от Устава новите 28 председатели на РК са станали членове по право на УС. Да, техният мандат трябва да започне от отчетно изборното събрание на КИИП и така ще се брои – чл.5.2., ал.(8), т.2 от Устава, и броенето на мандатите ще се има предвид при спазване на

забраната на чл.21, ал.(2) на ЗКАИИП. Лекото хронологично разминаване между провеждането на ОС на РК и ОС на КИИП е съвсем търпимо и не би създадо пречки, ако не беше въведено извънредното положение и ОСК беше проведено надлежно като редовно такова на 4 и 5 април 2020 г. Именно търпимостта на това положение заедно с краткия срок, за който то е съществувало до момента в историята на КИИП, не са създавали проблеми при функционирането на организацията до сега, 2020 г. Връщайки се отново на аргументите от т. I в настоящето становище, юридическото и социалното положение в страната в момента е безпрецедентно и отменянето на ОСК за 2020 г. повдигна въпроса за легитимния състав на УС на КИИП, който трябва да ръководи организацията до провеждането на ОС на КИИП. Легитимният състав на УС несъмнено включва 28-те новоизбрани председатели на РК, чиито трудови правоотношения възникват от момента на избора им (не е оспорен нито един от 28-те проведени избора), централното ръководство на КИИП и 8-те стари председатели на НПС (новите не са още утвърдени, за да е изпълнен сложния фактически състав по встъпването им в длъжност.)

И тук следва вече да намери приложение разпоредба на §9 от ПЗР на Устава на КИИП – този УС на КИИП ще следва да изпълнява функцията си до провеждане на извънредното вече ОС на Камарата.

Адв. Албена Драганова

Адв. Веселин Георгиев